

Täysistunto

Torstai 8.11.2018 klo 16.01—19.58

2.4. Suullinen kysymys USA:n vaalituloksen vaikutuksesta (Stefan Wallin r)

Suullinen kysymys SKT 176/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, ruotsalainen eduskuntaryhmä, edustaja Stefan Wallin.

Keskustelu

16.40 **Stefan Wallin r:** Värderade talman! Resultatet i det amerikanska valet väcker frågor om eventuella kursändringar i den amerikanska inrikespolitiken men förstås också berättigade frågor om resultatets inverkan på president Trumps roll och framtid. Samtidigt är det klart att så gott som varje krusning på ytan i amerikansk inrikespolitik också går som ringar på vattnet i utrikespolitiken.

Eilinen vaalitullos USA:ssa oli tietysti ensisijaisesti sisäpolitiikkaa, mutta selvää on, että kun voimasuhteet maailman ykkösmahdintaan parlamentissa muuttuvat, niin sillä on tässä rajattomassa maailmassa vaikutuksia myöskin ulkopoliitikassa. Niitä ei voida muurilla estää.

USA:n ja EU:n suhteet ovat presidentti Trumpin aikana olleet vähintäänkin erikoiset. Kysyn ulkoministeri Soinilta: miten te arvioitte, että tämä vaalitullos USA:ssa voisi vaikuttaa transatlanttisiin suhteisiin, ehkä varsinkin EU:n ja USA:n välisiin kauppasuhteisiin?

16.41 **Ulkoministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen todella iloinen, että edustaja Wallin otti tämän tärkeän asian esiin.

USA:n ja EU:n ja Euroopan yhteistyö on maailmanrauhan, kauppapolitiikan, ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja monen muun tärkeän politiikkasektorin kannalta aivan olennaista. On tärkeää, että länsimaiset demokratiat, joissa on oikeusvaltioperiaate, lähenevät toisiaan, tekevät yhteistyötä, menevät samaan suuntaan.

Tämä vaalitullos on siinä mielessä merkittävä, että nyt edustajainhuoneen enemmistö meni demokraateille. Senaatti säilyi republikaaneilla, presidentti on republikaani. Tämä niin sanottu checks and balances -järjestelmä, tasapainojärjestelmä, nyt ikään kuin vaalituloksen perusteella aiheuttaa sen, että ollaan entistä alttiimpia neuvottelulle siellä Amerikan sisäpolitiikassa, ja nyt Euroopassa pitää ymmärtää tämä hetki käyttää myös hyödyksi, olla aktiivinen, tehdä aloitteita, tehdä yhteistyötä, koska myös meidän Suomen taloudellinen menestys riippuu siitä, että on vapaakauppa ja meidän tuotteemme ja palvelumme pääsevät maailmalle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2018 vp

16.42 **Stefan Wallin r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivotaan todellakin, että tämä tulos on jonkinlainen uuden alku. Tällä vaalikaudella USA:n hallinto, ehkä varsinkin ulkoasiainhallinto, on ollut aika kovan paineen alla. Kesti pitkään ennen kuin presidentti sai ylipäätään rakennettua toimivan administraation esimerkiksi state departmentiin.

Eilen saimme kuulla, että oikeusministeri on lähtenyt tai joutunut lähtemään. Mitähän tämä sitten tarkoittaa? Mutta voisiko se tarkoittaa sitä, että bilateraalisten, henkilökohtaisten suhteiden merkitys vaikkapa suomalaisten ja amerikkalaisten poliitikkojen välillä korostuu, ja millä tavalla hallitus aikoo ikään kuin edistää tällaista sillanrakentamista henkilökohtaisella tasolla amerikkalaisten ja suomalaisten poliitikkojen välillä?

16.43 **Ulkoministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hyvin tärkeää. Me tarvitsemme paitsi rakenteet, kahdenväliset suhteet myös henkilökohtaisia suhteita. Sen takia olen erittäin iloinen, että eduskunnan ulkoasiainvaliokunta käy säännönmukaisesti USA:ssa, YK:ssa, Washingtonissa. Tämä on äärimmäisen tärkeää.

Ja myös hallitus tekee yhteistyötä, ja hallituksella on hyvät yhteydet Yhdysvaltoihin, ja vierailuvaihtoa tulee olemaan. On myös hieno asia, että Suomessa oli summit 2018, jolloin presidentti Niinistö isännöi presidenttejä Trump ja Putin.

Suomella on roolia tässä, Suomi on aktiivinen. Meillä pitää olla omia aloitteita, niin kuin meillä on ympäristöasioissa mustaa hiiltä, monia muita asioita. Mutta myös kovassa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on tärkeää, että Eurooppa ja Yhdysvallat tekevät yhteistyötä ja myös kansainvälisen sääntöperusteisen kehikon kautta. Yritämme myös viestittää, että tämä on koko läntisen Euroopan ja vapaan maailman etu.

16.44 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On se vaan mielenkiintoista, että meitä suomalaisiakin liikuttavat välivaalit Yhdysvalloissa. Olemme tällaisessa maailmankylässä, jossa keskinäisriippuvuus on niin suurta, että se, mitä Yhdysvalloissa tapahtuu, koskettaa myös meitä.

Välivaalit olivat tietyllä tapaa helpotus. Poliitiikan normaali logiikka ei sittenkään ole täysin kadonnut tässä trumpismissa, vaan gallupit pitivät kohtalaisesti kutinsa ja oppositio haastoi aika onnistuneesti Trumpin hallinnon, eli tämä on varmasti hyvä uutinen.

Mutta siitä huolimatta Yhdysvallat on Trumpin hallinnon johdolla vetäytynyt monenkeskisestä kansainvälisestä yhteistyöstä, leikannut YK-rahoitusta, eronnut Unescosta, irtottautunut Pariisin ilmastopimuksesta, romuttanut Iran-sopimuksen ja niin edelleen, ja tämä on meille valtava haaste eikä tämä vähään aikaan tule muuttumaan.

Suomi saattaa olla tulevana vuonna nyt eräänlaisessa maalintekijä- tai pelinrakentaja-asemassa, kun me olemme Euroopan unionin puheenjohtajamaa heinäkuun alusta 2019. Miten te, ulkoministeri, näette: kuinka Suomen tulisi nyt tämä paikka ja momentti lunastaa niin, että transatlanttiset yhteydet ja ennen kaikkea monenkeskinen kansainvälinen sääntöperäinen yhteistyö puhkeaisivat taas kukoistukseen?

16.45 **Ulkoministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietenkin itsestään selvää, että niin Suomen kuin Euroopan pitää aina tehdä yhteistyötä. Se ei voi olla kiinni pelkästään siitä, kuka sattuu milloinkin vaalit voittamaan tai pidetäänkö jostain henkilöstä tai eikö pidetä. Iso strateginen etu on, että intresseissä, asioissa, kauppapolitiikassa, ulko- ja turvallisuuspolitiikassa mennään aina asiat edellä. Sen takia tietenkin on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2018 vp

täysin USA:n kansalaisten asia, minkälaisen vaalituloksen he tekevät, niin kuin Suomessa on meidän asiamme.

Mutta tämä on tärkeätä, mitä edustaja sanoi. Nimenomaan, nyt uskoisin, että meillä on Suomea ja Eurooppaa mahdollisuus ja myös useita tilaisuuksia esimerkiksi kauppapolitiikassa katsoa näitä asioita eteenpäin. Mutta aika mielenkiintoista on se, että demokraatit ovat yleensä olleet protektionistisimpia niin kuin presidentti ja republikaanit taas vapaakaupan kannalla, mikä on ollut toisenlaista. Nyt kuitenkin on tärkeätä, että sekä kongressin kautta [Puhemies koputtaa] että kansanedustajien kautta, hallitusten kautta ja presidenttien kautta tehdään tätä yhteistyötä. Se on kaikille paras päätös.

16.47 **Ilkka Kanerva kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Messukeskuksessa on tällä viikolla ollut koolla Euroopan kansanpuolueiden kokoontuminen, [Vasemmalta: Porvarikokoontuminen!] josta otan kantaa siihen vain, minkä vaikutelman sain siltä osin, että Euroopassa ajatellaan yleisesti, että juuri tämänhetkinen vaihe ei ole kaikkein suosiollisin Euroopan ja Yhdysvaltain suhteita ajatellen. Mutta siellä esitettiin myös kysymys, että kun kysymys on nyt tällä haavaa siitä, että Yhdysvaltain poliittisessa johdossa on presidentti Trump ja kaikki tämä johtuisi hänestä, ja kysymys näin muodoin on, että entäpä siinä tapauksessa, että on jostain isommasta, syvemmästä, historiallisemmasta muutoksesta linjaltaan kysymys. Kuinka tässä suhteessa Euroopan pitäisi tässä vaiheessa toimia? Miten tämä pitäisi ottaa huomioon, jos kysymys ei olekaan välttämättä vain yhden henkilön roolista, jonka fan clubin jäseniä tuskin kovin montaa nyt tänä päivänä löytyy Euroopasta?

16.48 **Ulkoministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kilpailu maailmalla on kovaa myös taloudellisesti, ja sen takia Euroopan pitää olla kunnossa ja pitää taloutensa kunnossa, vientinsä, tuontinsa, koska USA:lla on totta kai muitakin mielenkiinnon kohteita, Aasiaa, Afrikkaa ja muita. Yhteistyölle pitää olla avoin ja aloitteellinen, ja on oltava halu tehdä sitä yhteistyötä. Jos ei ole tekijöitä, tämän asian ajajia, tai piiloudutaan sen taakse, ettei jostain henkilöstä pidetä, ei se auta. Ne asiat ovat olemassa.

Minun mielestäni on tärkeää, että meillä on laajat yhteydet demokraatteihin ja republikaaneihin, myös presidentti Trumpin hallintoon, koska on myös asioita, joita ilman maailman kriisipesäkkeitä ei pystytä ratkaisemaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.